

การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

ภัทรวดี บุญชูเชิด¹, กันต์นิฏฐา ปัทมอุดมิกานต์², วราภรณ์ แพ่งป้อง³

บทคัดย่อ

การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบจากผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย จากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย จากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยออกแบบและพัฒนา ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ แตกต่างจากเดิม จำนวน 3 รูปแบบ แล้วนำไปสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี จากการสอบถาม ความต้องการผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมี ความต้องการ รูปแบบ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ รูปแบบที่ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา รูปแบบที่ 1 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และ รูปแบบที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ซึ่งเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย, ผ้าทอ, กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

¹คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี E-mail : Besttxz.06@gmail.com

²คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี *ผู้ร่วมวิจัย E-mail : krukkea3321@gmail

³คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี *ผู้ร่วมวิจัย E-mail : Krukkea_3321@kru.ac.th

Designing apparel products from woven fabrics Thai Songdam ethnic group Huai Krachao District Kanchanaburi Province.

Phatharawadee Boonchucherd¹, Kannidtha Pathamawuthikan², Waraporn paengpong³

Abstract

Designing apparel products from woven fabrics Thai Songdam ethnic group Huai Krachao District Kanchanaburi Province and to design clothing products From woven cloth, Thai Song Dam ethnic group Huai Krachao District Kanchanaburi Province By designing and developing clothing products from woven fabrics. Thai Songdam ethnic group Huai Krachao District Kanchanaburi Province that are different from the original, a total of 3 formats, and then use them to survey consumer satisfaction with the formats clothing products From woven cloth, Thai Song Dam ethnic group Huai Krachao District Kanchanaburi Province From inquiring about the demand for apparel products, it can be seen that Most of the respondents had needs. Product format. Clothing made from woven fabrics, Model 3, 12 people, accounting for 60 percent, followed by Model 1, 6 people, accounting for 30 percent, and Model 2, 2 people, accounting for 10 percent, which is in line same direction

Keyword : Clothing products, woven fabrics, Thai Song Dam ethnic group

¹Faculty of Industrial Technology Kanchanaburi Rajabhat University E-mail : Besttxz.06@gmail.com

²Faculty of Industrial Technology Kanchanaburi Rajabhat University E-mail : krukea3321@gmail *corresponding

³Faculty of Industrial Technology Kanchanaburi Rajabhat University E-mail : Krukea_3321@kru.ac.th *corresponding

บทนำ

เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม หนึ่งในปัจจัยสี่ที่มนุษย์ต้องการเป็นพื้นฐาน นอกเหนือจากอาหาร ยา รัรักษาโรค และที่อยู่อาศัย มนุษย์ในอดีตใช้ประโยชน์จากเสื้อผ้าในฐานะที่เป็นเครื่องปกปิดร่างกายไม่ให้ดูอุจาดตา เครื่องแต่งกายเครื่องนุ่งห่มในสมัยก่อนจึงมีลักษณะเรียบง่ายวิวัฒนาการแต่ละยุคที่ผ่านมา ทำให้เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ค่อย ๆ กลายเป็นส่วนสำคัญที่บ่งบอกถึงอารยธรรมของมนุษย์ และยังเป็นตัวชี้วัดฐานะความ ยากดีมีจน รวมทั้งสถานภาพทางสังคม ในปัจจุบันเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ยังสามารถบอกรสนิยมของผู้สวมใส่ และแสดงให้เห็นถึงความสามารถ ในการแผ่ขยายอิทธิพลของอารยธรรมที่เจริญทางวัตถุไปสู่ทั่วทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในสังคมเมืองใหญ่ที่ผู้คนต้องรีบเร่งวิ่งตามแฟชั่นเพื่อไม่ให้ตกยุค ส่วนในสังคมชนบท แม้จะอยู่ ห่างไกลสื่อต่าง ๆ ก็สามารถแพร่หลายไปทั่วส่งผลกระทบต่อไปถึง วัฒนธรรมการแต่งกายอยู่ไม่น้อย เอกลักษณ์ที่เป็นรูปธรรมโดดเด่นให้คนภายนอกรับรู้ได้ทันทีถึงความเป็นอารยธรรม คือ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ในประเทศไทยประกอบไปด้วยเชื้อสายหลายเชื้อสายที่ดำรงอยู่ในประเทศไทย เช่น ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ชาวไทยมุสลิม ชาวไทยเชื้อสายจีน เขมร มอญ พม่า ลาว และไทยทรงดำ เป็นต้น กลุ่มคนพวกนี้จะมีภาษา ค่านิยม ความคิด ความเชื่อทางศาสนา ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ ต่างไปจากคนไทยที่นับถือพุทธศาสนา (งามพิศ สัตย์สงวน, 2543) ซึ่งจะอยู่รวมตัวกันเป็นกลุ่มชุมชนทำให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ขึ้น จากการมีภาษา ค่านิยม ความคิด ความเชื่อทางศาสนา ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อวิถีการ ดำรงชีวิต ซึ่งที่จะเห็นได้ชัดเจนก็คือ การแต่งกาย ที่สามารถบอกลักษณะกำเนิดที่มาของผู้สวมใส่ได้ การแต่งกายของไทยนั้น ภูมิประเทศและสภาพอากาศที่ไม่เหมือนกัน ทำให้การใช้เสื้อผ้า ต่างกันไป ผู้ ซึ่งอาศัยอยู่ในที่ซึ่งมีอากาศหนาว จำเป็นต้องใช้ผ้าหนาและเสื้อผ้าหลายชั้น ผู้ที่อยู่ในที่มีอากาศร้อนก็ใช้ เสื้อผ้าบางและน้อยชิ้น นอกจากนี้ คนต่างเผ่าก็มีความนิยมแตกต่างกันในด้านการแต่งกาย ในพระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 3 มีข้อความกล่าวว่า ในฤดูหนาวเจ้าทรงเสื้อสี่ชั้นเดียว คาดसान บ้าง แพรสีบ้าง ขุน นางสาวมเสื้อ เข้มขาบอัตลัดแพรสี 2 ชั้นที่ได้รับพระราชทาน เสนาบดีคาดसानใน วันที่ไม่หนาวหรือในฤดู ร้อน ผู้ใดสวมเสื้อมาเข้าเผ่าก็ไม่โปรด สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบาย ว่า "ข้าราชการมาจากบ้านมักเอาเสื้อคลุมมาด้วย ถ้าพระเจ้าแผ่นดินไม่ทรงฉลองพระองค์ก็ต้องถอด หนาว แสนหนาวก็ต้องทนเอา บางคราวกำลังเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินทรงเรียกฉลองพระองค์มาสวมก็มี จนเป็นที่ สังเกตกันว่าเมื่อไรพระถนหด ข้าราชการก็ตั้งใจจะใส่สวมเสื้อ"

การแต่งกายได้เปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย จึงไม่อาจกำหนดให้แน่นอนได้ แต่เข้าใจกันว่าในสมัย สุโขทัยผู้ชายนุ่ง กางเกงและสวมเสื้อผ้าอกแขนสั้น ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงและผ้าขึ้นตามความนิยมของแต่ละ ท้องถิ่น ต่อมาในสมัยอยุธยา ผู้ชายก็ยังคงนุ่งกางเกง และบางครั้งก็นุ่งผ้าพื้นอย่างที่เรียกกันว่านุ่งโจง กระเบน คือม้วนชายผ้า นุ่งทั้งสองชายเข้าด้วยกันให้เรียวกคล้ายหางปลากระเบน แล้วเห็นปลายผ้าที่ม้วน นี้ไว้ที่เอวด้านหลัง (ซึ่งยังเรียกอวัยวะส่วนนั้นของร่างกายว่ากระเบนเห็นมาจนทุกวันนี้) จึงได้เรียกการนุ่ง ผ้าแบบนี้ว่า นุ่งโจงกระเบน ส่วนเสื้ออาจมี

รูปแบบมากขึ้น เช่น แขนเสื้อยาวและเป็นรูปทรงกระบอก ครั้น ถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ความนิยมในการแต่งกายก็เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม ในสมัยนี้มีการติดต่อกับ ชาวต่างประเทศมากขึ้น

เนื่องจากแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่แต่ละท้องถิ่น จะมีความนิยมในแต่ละถิ่นไม่เหมือนกัน ลักษณะของเครื่องแต่งกายของแต่ละถิ่นจึงมีแบบอย่างต่างกันไปในทั้งใน เรื่องรูปแบบและสีสันทลอดจน ลักษณะของผ้าซึ่งเป็นของที่ทำขึ้นใช้เองบ้าง มีมาขายจากต่างเมือง ไทยทรงดำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีเอกลักษณ์การแต่งกายที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร และยังมี การแต่งกายอยู่จนถึงปัจจุบัน ชาวไทยทรงดำ นั้นได้อพยพมาจาก ถิ่นเดิม คือ แถบบริเวณแคว้นสิบสองจุไทย และเข้าสู่ประเทศไทยด้วยเหตุผลทางสงครามหลายครั้ง ตั้งแต่สมัยธนบุรีจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการกวาดต้อนครอบครัวไทยทรงดำเข้ามา กรุงเทพฯ เป็นรุ่นสุดท้ายในราว พ.ศ.2430 (งามพิศ สัตย์สงวน, 2545) ได้มีการกล่าวถึงการตั้งหลักแหล่ง ของพวกไทยทรงดำในที่ต่าง ๆ ไว้ว่า "ไม่ว่าจะเป็นผู้ไทยขงดำรุ่นไหนก็ตามเมื่ออพยพลงมาก็มารวมกันอยู่ ที่เมืองเพชรบุรีทั้งสิ้น จึงว่าเมืองเพชรบุรีเป็นเมืองแรกที่ผู้ไทยทรงดำเข้ามาอยู่อาศัย และผู้ไทยทรงดำที่มี ในหลายจังหวัดขณะนี้ เช่น ที่ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐมกาญจนบุรี นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก ฯลฯ ล้วนแต่เป็นเชื้อชาติของผู้ไทยทรงดำที่ไปจากเพชรบุรีทั้งสิ้น..." (สิริ พึ่งเดช, 2519) กลุ่มไทยทรงดำ จัดเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมด้านการแต่งกายที่แตกต่างไปจากชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ทั่วไป การแต่งกายของชาวไทยทรงดำจะมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างและโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับชุมชน ไทยพวน ไทยครั้ง การแต่งกายของชาวไทยทรงดำยังดำรงสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างดี แต่ปัจจุบันความทันสมัยได้ ลบเลือนการแต่งกายให้หายไปจากชุมชน ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวไทยทรงดำ ที่เป็นปัญหาที่ดูว่า ระยะเวลาการแต่งกายประจำ ท้องถิ่นจะหายไปได้

เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ระบบทุนนิยม การพัฒนาทางเศรษฐกิจทำให้การขยายตัวทาง อุตสาหกรรม ภายหลังปี พ.ศ. 2506 มีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมทอผ้ามหาศาล ได้ดูดซึมพี่น้องชาวนา ไทยทรงดำ ลาว พวน ลาวเวียง เข้าสู่โรงงานทอผ้าไปเป็นแรงงาน มีการอพยพ โยกย้ายแรงงาน ไปทำมาหากินนอก ชุมชน เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ไทยทรงดำเริ่มเปลี่ยนทรงผม ผู้หญิงตัดผม มวยทิ้ง เลิกใช้ผ้า อ้างนม เอกลักษณ์ด้านเครื่องแต่งกายที่ชาวทรงไทยดำสืบทอดจาก ยุคสู่ยุค นอกจาก แสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในเชื้อชาติ ยังเป็นเครื่องดึงดูดความสนใจแก่คนทั่วไป จนอยากจะเข้ามาทำ ความรู้จัก ก่อให้เกิดให้ชุมชนมีโอกาสเผยแพร่วัฒนธรรมพร้อมสร้างรายได้เสริมไปในตัว ด้วยการทอผ้าแบบ ฉบับไทยทรงดำออกจำหน่าย มีการประยุกต์ให้เข้ายุคทันสมัย ผลิตเป็นผ้าทอไทยทรงดำ ผ้าทอมัดหมี่ ผ้าถุงมัดหมี่ ผ้าสไบ ปลอกหมอน พวงกุญแจ กระเป๋า โทรศัพท์ หรือแม้แต่งานผ้าทอเอาไปแปรรูป มีทั้งทอ ผืนและชุดสำเร็จรูป โดยผลิตชุดประจำชุมชนเป็นหลัก และเพิ่มรูปแบบสำหรับคนทำงานทั่วไปก็สามารถ สวมใส่ได้ แต่ทุกชิ้นจะยังรักษาความเชื่อดั้งเดิมไว้เช่นเคย ชาวบ้านใน

ตำบล บ้านดอน อำเภอดู่ทอง จังหวัด สุพรรณบุรี จึงมีการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้นอกเหนือจากการทำนาและเกษตรกรรมซึ่งเป็น อาชีพหลัก เดือนละไม่ต่ำกว่า 2,000 บาท (มติชนบท เทคโนโลยีชาวบ้าน, 2550)

ปัจจุบันยังคงหลงเหลือแต่การอนุรักษ์ประเพณีและ วัฒนธรรมไทยทรงดำที่มีเพียงส่วนน้อยหาดูได้ ยากที่จะเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมแท้ๆ จากการได้สัมภาษณ์กลุ่มสตรีแม่บ้านที่ได้ทำเครื่องแต่งกายของชาว ไทยทรงดำบอกว่า เครื่องแต่งกายของชาวไทยทรงดำมีการแต่งกายที่เป็นแบบเฉพาะ สีที่ใช้นั้นจะเป็นสีดำ การออกแบบนั้นยังมีวงจำกัด เนื่องด้วยติดที่สีผ้า แต่การจำหน่ายผ้าของกลุ่มแม่บ้านก็ยังสามารถขาย ให้กับผู้ที่สนใจได้ เครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายในงานพิธีนั้นไม่สามารถขายได้เลยเพราะมีแบบที่ เฉพาะใช้ในงาน พิธีเท่านั้น ส่วนในเรื่องของการตลาดนั้นไม่ใช่ปัญหาเพราะการผลิต ยังไม่สามารถผลิต ออกมาได้มากเพราะ เป็นการทำงานหัตถกรรม ต้องใช้เวลานานกว่าจะผลิตออกมา ได้หนึ่งชุด กลุ่มสตรีแม่บ้านไทยทรงดำมีความ ต้องการที่จะพัฒนาลดตาย และแบบเครื่องแต่งกายให้เข้ากับสังคมในปัจจุบัน จึงได้เล็งเห็นว่าการจะทำชุดเพื่อ สร้างเอกลักษณ์ให้กับชาวไทยทรงดำจึงมีความสอดคล้องกับยุค สมัยควรที่จะมีการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของชาว ไทยทรงดำให้พัฒนาเครื่องแต่งกายให้เข้ากับดำรงชีวิต ประจำวันได้ด้วยพื้นที่ที่ได้เข้าไปศึกษานั้นพบว่า พิพิธภัณฑ ์แห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรีจะจัดงานประจำปี ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำมีการพบปะสังสรรค์กันในกลุ่มชาติ พันธุ์และ มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนคนภายนอกเข้าร่วมงานด้วยการแต่งกายชุดไทยทรงดำ มาร่วมงาน จากการจัดงานของกลุ่มชาติ พันธุ์ไทยทรงดำที่สืบต่อกันมาหลายปีทำให้กลุ่มคนภายนอก ให้ความสนใจ และแต่ง กายชุดไทยทรงดำมา ร่วมงานเป็นอย่างดี แต่ชุดไทยทรงดำนั้น เป็นชุดที่มีเอกลักษณ์ ที่ไม่สามารถซื้อได้ นิยมยืมชุด มา ร่วมงาน ประจำทุก ๆ ปีที่จัด การยืมสวมใส่จึงไม่เพียงพอ ต่อความต้องการและอยากได้ชุดแต่งกายไว้เป็น เจ้าของ จึง มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายชุดไทยทรงดำเกิดขึ้น เมื่อความต้องการซื้อมีมากขึ้นกลุ่มสตรีไทยทรงดำใน ชุมชน ต่างๆ ได้รวมตัวกันเพื่อผลิตชุดไทยทรงดำเพื่อนอกจำหน่ายต่อคนภายนอกที่สนใจในความต้องการที่มี หลากหลายที่เกิดขึ้นทำให้ชุดไทยทรงดำไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความ ต้องการที่มากขึ้น แต่ ชุดไทย ทรงดำยังมีข้อจำกัดเช่นสีของชุด เนื้อผ้า รูปแบบ ความเป็นปัจจุบัน และความสะดวกในการใส่ใน สถานที่ต่างๆ ทำ ให้เป็นอุปสรรคต่อการขยาย การจำหน่ายต่อคนภายนอก และกลุ่มชาวไทยทรงดำด้วย กันเอง เกิดความภาคภูมิใจ ที่จะนำมาสวมใส่เป็นชุดประจำวัน

สภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย การแข่งขันในสังคมมากขึ้นส่งผลกระทบต่อให้ ศิลปะวัฒนธรรมด้านการแต่งกายเหลือน้อยลงไปทุกที หนุ่มสาวชาวไทยทรงดำไม่นิยมที่จะใส่ชุดประจำ ท้องถิ่น เพราะทุกคนถูกสื่อทางสังคมต่างๆ ครอบงำให้หันไปนิยมแฟชั่น ในยุคที่ทันสมัย ซึ่ง ผู้วิจัยจึงได้ เล็งเห็นว่าการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมหัตถกรรมไทยทรงดำเพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายไทยทรงดำประยุกต์ เพื่อให้สามารถดำรง อยู่และสามารถสวมใส่ให้เข้ากับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างกลมกลืน โดยที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ การแต่งกายของชาวไทยทรงดำได้ดี อีกทั้งยังจากข้อมูลที่ได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์

งานศิลปะหัตถกรรมของชาวไทยทรงดำทั่วไปพบว่างานวิจัยจะศึกษารวบรวมผลงานของแต่ละกลุ่มชุมชน ในแต่ละท้องที่ที่สนใจ ทั้งศิลปะวัฒนธรรมประเพณี การดำรง อยู่เพื่อการอนุรักษ์เผยแพร่ ให้หัตถกรรมยังคงอยู่แต่ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาพัฒนา หัตถกรรมการแต่งกาย เพื่อประยุกต์ให้เข้ากับการดำรงชีวิตประจำวันในปัจจุบันได้ จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษา ศิลปะวัฒนธรรมประเพณีเพื่อพัฒนาการแต่งให้เข้ากับยุคสมัยน่าจะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้ วัฒนธรรมการแต่งกายประจำถิ่นชาวไทยทรงดำสามารถเข้ากับยุคสมัยสังคมในปัจจุบันได้อย่างกลมกลืน และจะเป็นการสืบทอดและพัฒนา ศิลปะวัฒนธรรมให้อยู่รอดต่อไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับในชุมชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบจากผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมโดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) ผ้าทอกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำอำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี
- 2) ผ้าทอไทยทรงดำ
- 3) ลายของผ้าทอไทยทรงดำ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและร่างแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีที่แตกต่างจากเดิม ด้วยโปรแกรมการวาดภาพ 3D โดยการออกแบบ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ให้มีรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมและปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าทอกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ทั้งหมด 3 แบบ เพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

1) สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและบุคลากร ของมหาวิทยาลัย ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

2) คัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีจากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจมากที่สุดเพื่อนำไป พัฒนาและตัดเย็บทำเป็น ต้นแบบต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 1 ชุด จากรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายที่ผ่านการคัดเลือกจากกลุ่ม บุคลากรหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีและพนักงานทั่วไป **ขั้นตอนที่ 5** สรุปผลการวิจัย โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการดำเนินงานมาเขียน สรุปผลรายงาน

ภาพที่ 1 แบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ แบบที่1
ภัทรวดี บุญชูเชิด กันต์นิมิตร์ ปัทมวุฒิกันต์ และวราภรณ์ แพงป้อง

แบบที่ 1 มีการใช้สีที่สื่อความหมายในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย
ทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

สีเหลือง = แสดงถึงความเป็นคนร่าเริง ทำให้รู้สึกอบอุ่น

สีกรมท่า = เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความสงบเยือก คุ่ออ่อนโยน เครื่องขริม บางครั้งแสดง ออกเป็นความกดดัน

สีแดง = ให้ความรู้สึกตื่นเต้น เพิ่มความรู้สึกต้อตั้ง มีความแข็งแรงเป็นตัวของตัวเอง

สีส้ม = เป็นสีที่ช่วยเพิ่มความรู้สึกให้มีชีวิตชีวา ร่าเริง สนุกสนาน

แรงบันดาลใจของชุดใน รูปแบบที่ 1 เป็นการผสมผสานชุดการทำงานไร่ งานสวน ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย
ทรงดำและการแต่งกายที่สามารถใส่ออกงานได้ และใส่ทำงานได้ ให้ความสง่างามแบบสาวมั่นใจ

ภาพที่ 2 แบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ แบบที่ 2

ภัทรวดี บุญชูเชิด กันต์นิภูธรา ปัทมวุดมิกานต์ และวราภรณ์ แพงป้อง

รูปแบบที่ 2 มีการใช้สีที่สื่อความหมายในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์
ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้ สี

กรมท่า = เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความสงบเยือก คุ่ออ่อนโยน เครื่องขริม บางครั้งแสดง ออกเป็นความกดดัน

สีฟ้า = สีฟ้า นั้นเป็นสีที่แสดงให้เห็นถึงความสงบเย็น ความอ่อนคลา ย ทั้งยังมีความละเอียด รอบคอบอีกด้วย
 แร่งบันดาลใจใน รูปแบบที่ 2 มาจากชุดที่ใช้ใช้ในการละเล่นและการแสดงรำฟ้อน ต่าง ๆ รวมไปถึงชุด
 บ้านของชาวไทยทรงดำ ซึ่งจะมีการนุ่งผ้าแถบ และชุดที่นุ่งแบบผ้าซิ่นเลียนแบบการนุ่ง แบบเหน็บปล่อยชายนำมา
 ตัดแปลงให้การสวมใส่เข้ากับยุคสมัยมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3 แบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ แบบที่ 3
 ภัทรวดี บุญชูเชิด กันต์นิภูธรา ปัทมวุฒิกานต์ และวราภรณ์ แพงป້อง

รูปแบบที่ 3 มีการใช้สีที่สื่อความหมายในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ
 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

- สีกรมท่า = เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความสงบเยียบ ดูอ่อนโยน เครื่องขริ้ม บางครั้งแสดงออกเป็นความกดดัน
- สีฟ้า = สีฟ้า นั้นเป็นสีที่แสดงให้เห็นถึงความสงบเย็น ความอ่อนคลา ย ทั้งยังมีความละเอียด รอบคอบอีกด้วย
- สีแดง = ให้ความรู้สึกที่ตื่นเต้น เพิ่มความรู้สึกที่อึด็ง มีความแข็งแรงเป็นตัวของตัวเอง

แรงบันดาลใจ มาจากเสื้อก้อม เป็นเสื้อคอตั้งเข้ารูป ไม่มีปก แขนยาวทรงกระบอก แบบไม่รัดข้อมือ และ ติงความเป็นเอกลักษณ์มาจากลวดลายของ “ผ้าทอลายแตงโม” มาออกแบบเป็น กระโปรง และกางเกงที่เน้นความ เรียบหรู แต่ยังคงความเรียบร้อย และทันสมัยสามารถใส่ได้กับทุกโอกาส

ผลการวิจัย

การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัด กาญจนบุรี มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี จาก การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วย กระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่า ผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอ ห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีมีเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของ ชาติพันธุ์ไทยทรงดำที่สำคัญทั้งหมด 4 ชิ้น คือ ผ้าซิ่นลายแตงโม เสื้อก้อม เสื้อฮี และผ้าเปรี้ยว สีเครื่องแต่ง กายเป็น สีดำ สีกรมท่า หรือสีครามที่เป็นเอกลักษณ์ ของชุมชนได้รับการสืบทอดและอนุรักษ์ให้เป็นจุดเด่น ของชุมชนอีกทั้งการออกแบบที่ทันสมัย เสริมบุคลิกให้กับ ผู้ สวมใส่ เนื้อผ้าใส่สบาย สีไม่ตก ถักทอเส้นใย ด้วยความประณีตทุกเส้น

ตอนที่ 2 ผลการคัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอ ห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี จากการสร้างสรรค์ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีการออกแบบทั้งหมด จำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ ภาพที่ 1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ รูปแบบที่ 1 ภาพที่ 2 รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ รูปแบบที่ 2 และ ภาพที่ 3 รูปแบบ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย ทรงดำ รูปแบบที่ 3 จากการนำรูปแบบการออกแบบ ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย ทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีให้นักศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มชาติพันธุ์ ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีและอาจารย์ในสาขาสถาปัตยกรรม และการออกแบบ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ทั้งหมดจำนวน 20 คน คัดเลือก รูปแบบ โดยมีข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 20)

รูปแบบผลิตภัณฑ์	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ รูปแบบที่ 1	6	30.00
รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ รูปแบบที่ 2	2	10.00
รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ รูปแบบที่ 3	12	60.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ แบบที่ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา เลือกรูปแบบที่ 1 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และน้อยที่สุดเลือกรูปแบบที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อนำรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ รูปแบบที่ 3 ผ่านการคัดเลือกมาทำต้นแบบ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา

จังหวัดกาญจนบุรี

ภัทรวดี บุญชูเชิด กันต์นิภูฐา ปัทมวุฒิกานต์ และวราภรณ์ แพงป้อง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ จำนวน 1 ชิ้นงาน ได้แก่ เสื้อจากผ้าทอ 1 ตัว และกระโปรงจากผ้าทอ 1 ตัว โดยการ ออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญต้องการผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ สวยงาม และความคุ้มค่าของการใช้งานผ้าเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายที่สามารถนำผ้าจากการออกแบบมาใช้ประโยชน์ได้และจาก การศึกษาสอบถามความต้องการผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมี ความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ รูปแบบที่ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา รูปแบบที่ 1 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และ รูปแบบที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ ไทยทรงดำ ในประเด็นแนวคิด ที่มาในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายควรสื่อถึงเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่นหรือชุมชนและมีความแปลกแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ ที่มีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน และควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อ สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขายได้อีกช่องทาง หนึ่งเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรีให้คงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายจากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี สามารถพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถขายให้กับคนได้ทุกช่วงวัย
2. ควรมีการพัฒนาต่อยอดและนำไปผลิต และจำหน่ายจริง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับนักวิจัยท่านอื่น เพื่อการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ หรือสามารถเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับชุมชนได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ พืชพรพิพัฒน์สารสุข. (2560). **แนวทางในการพัฒนาศักยภาพทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ แฟชั่นประเภทกระเป๋าจากเศษผ้า**. วารสารวิจิตรศิลป์, 8(1), 74-98.
- กัมพล แสงเอี่ยม. (2554). **วัฒนธรรมร่วมสมัยสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบ งานศิลปหัตถกรรมผ้าทอท้องถิ่น**. ลำปาง: สาขาออกแบบหัตถอุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัลยา บงกชผ่องอำไพ. (2560). **การทอผ้าของชาวกะเหรี่ยง**. ค้นจาก cddata.cdd.go.th/cddkm/prov/km1_viewlist.php?div=38&action=view&kid=3758
- ชนะพันธ์ รวีโชติภักคันธ์. (2554). **วิถีชีวิตความเป็นมากะเหรี่ยงกาญจนบุรี**. ค้นจาก https://www.sac.or.th/databases/ethnicredb/research_detail.php?id=1789
- ชมจันทร์ ดาวเดือน. (2558). **การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรีจากผ้าทอโบราณบ้านผาทั้งจังหวัดอุทัยธานี**. วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยรัตนนคร, 6(1), 127-128.
- ฐิติพันธ์ จันทร์หอม. (2559). **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย**. วารสารสมาคมนักวิจัย, 21(1), 182-184
- จันทร์หอม. (2559). **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย**. วารสารสมาคมนักวิจัย, 21(1), 182-184.
- ตุนท์ ชมชื่น และสมชาย ใจบาน. (2558). **การเสริมสร้างศักยภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน “ผ้าทอกะเหรี่ยง” ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีชุมชนตำบลแม่ยาว อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย**. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 3(2), 1-12.
- บุญฤทธิ ปวงชาติ. (2560). **อุปกรณ์เสริมในการเย็บผ้า**. ค้นจาก <https://sites.google.com/site/karyebpha156/khan-txn-kar-yeb-pha-dwy-cakr>
- บุรินทร์ รุจจนพันธุ์. (2564). **เกณฑ์สำหรับประเมินความพึงพอใจ**. ค้นจาก <https://www.thaiall.com/blog/burin/1165/>
- มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. (2555). **ความสำคัญของผ้าทอ**. ค้นจาก gheeriang...ich.culture.go.th/index.php/th/ich/traditional-craftsmanship/242-cloths/375--m-s
- มัชฌิมา เนียมเกลี้ยง. (2560). **ผ้าทอกะเหรี่ยง**. ค้นจาก <https://district.cdd.go.th/khunyua/> 2017/03/15/ผ้าทอกะเหรี่ยง/
- รัชนีวรรณ บุญอนันท์ และคุณประภัสสร กลีบประทุม. (2563). **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของบ้านโชคชัยพัฒนา ตำบลคลองลาน สู่ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ของอำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร**. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(2), 17.

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. (2558). **ผ้าทอท้องถิ่น**. ค้นจาก rlocal.kru.ac.th/index.php/th/2013-12-09-04-39-58/287-2014-05-26-03-50-56

สุพจน์ ใหม่อันทะ. (2563). **ความสวยงามของลวดลายบนวัสดุพันธุ**. เชียงใหม่: คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.

Graham Forsdyke. (2020). **A brief history of the sewing machine**. ismacs.net/sewing_machine_history.html#

SMART CHIC FASHION VINTAGE. (2014). **ประเพณีทรงกระเป๋ารูปแบบต่าง ๆ**. ค้นจาก vintageblog.scfvintage.com/blogvintage/